

NATO je mrtvé. Turecko útočit smí, ale Rusko ne, protože...

- CZ24 News | 18. října 2019

ROZHOVOR - Analytik Štefec: „Zatímco členské zemi Severoatlantické aliance je umožněno libovolně útočit na okolní země, jak jsme toho svědky dnes a denně už téměř běžně, tak zaútočit někomu na členskou zemi Severoatlantické aliance by mohlo znamenat značnou ostudu na úrovni válečného konfliktu poměrně velkého rozsahu,“ říká na rovinu vojenský analytik Jaroslav Štefec k útoku Turecka v Sýrii. Podle něj Kurdové ztratili šanci vytvořit si vlastní takzvané syrské Kosovo, protože se nedokázali s pomocí Spojených států sjednotit. Raději dávali přednost pútkám mezi sebou, a tak v podstatě zradili Američany. A jejich odchod byl důsledkem.

Turecko se po odchodu Spojených států rozhodlo vytvořit vojenskou silou v Sýrii pásma, které by mělo sloužit jako oblast pro návrat syrských migrantů. Zároveň chce vyčistit území od kurdských teroristů. Tolik z vyjádření Turecka. Jak se na celý konflikt díváte vy?

Dá se na to dívat ze dvou hledisek. To první hledisko je fakt, že se jedná o vojenský útok na území sousedního státu, který je v rozporu s Chartou OSN a v rozporu s mezinárodními zákony. Je to vlastně i v rozporu se smlouvou Severoatlantické aliance, jíž je Turecko členem. Článek smlouvy číslo jedna ukládá Turecku řešit veškeré mezinárodní spory a veškeré problémy, které mohou vzniknout, mírovou cestou.

Na tom je jasně deklarovatelné, že Severoatlantická smlouva jako taková neexistuje, protože v současné době je mrtvá. Severoatlantická aliance je de facto také mrtvá a jednoznačně naprosto nefunkční, protože se k tomu Jens Stoltenberg jako generální tajemník Severoatlantické aliance postavil tak, že Turecko sice útočí na sousední zemi, ale je věrným spojencem Aliance, což je velice zajímavé, protože došlo k radikálnímu porušení článku číslo jedna Severoatlantické smlouvy a nic se nestalo. To je jedno hledisko.

Druhé hledisko je, že Turecko útočí na Kurdy v Sýrii, kterým výrazně narostl hřebínek, což chápu, protože Kurdové vlastně století bojují o svůj stát a nemají ho. To sémě problému bylo zaseto už v době, kdy odcházeli Britové, kdy docházelo k rozdělení Palestiny a tak dále. Stále to pokračuje, Kurdové stále nemají svůj stát a existuje jen velmi malá pravděpodobnost, že ho v dohledné době stalet mít budou – pokud nedojde v oblasti k něčemu zásadnímu. Kurdové měli v této oblasti obrovskou šanci, protože je velmi podporovali Američané, kterým pomáhali v boji s Islámským státem a podobně. Ale je fakt, že Američany, kteří ovládali tuto část, Kurdové vlastně podrazili.

Jak Kurdové podrazili Američany? A jak vnímáte, že je odchod Spojených států označován za zradu spojenců?

Američané to Kurdům v podstatě vrátili, protože Kurdové se místo sjednocení a jednotného postupu začali obracet částečně i proti Spojeným státům, které do nich investovaly peníze, dodávaly jim zbraně, cvičily jejich lidi. Místo aby se Kurdové sjednotili, začaly se frakce hádat, prát se a nevyužily možnosti vojenské politické situace, která se v tom regionu vytvořila. Skutečně došlo k tomu, že Američané nad Kurdy víceméně zlomili hůl a nechali je Turecku napospas. A nebyli sami, protože se čekali, že bude nějakým způsobem zasahovat Rusko, když se jedná o území Sýrie, kde má Rusko své zájmy. To ale nikdo nemůže čekat, protože pokud by Rusko zasáhlo vojensky, zaútočilo by na členskou zemi Severoatlantické aliance. A zatímco členské zemi Severoatlantické aliance je

umožněno libovolně útočit na okolní země, jak jsme toho svědky dnes a denně už téměř běžně, tak zaútočit někomu na členskou zemi Severoatlantické aliance by mohlo znamenat značnou ostudu na úrovni válečného konfliktu poměrně velkého rozsahu.

Kurdové se spojili s Bašárem Asadem. Očekával jste to? Bylo to logické vyústění?

Já jsem očekával tento vývoj, že dojde k dohodě, a museli ho očekávat i Američané, protože ze strany Donalda Trumpa byl odchod relativně velmi promyšlený. Ačkoliv se mu vyčítá, jak opustil Kurdy, připomínám, že Kurdové svým způsobem podrazili Američany, což Trump těžce nesl. A Spojené státy nevidí rády, když je někdo podráždí, ale zase na druhou stranu v širším, globálním pohledu má odchod Američanů svůj důvod. V rámci geopolitiky jde o velice dobrý tah, kdy tam Američané po odchodu z oblasti nechali Turky, nechali tam Íránce, nechali tam Rusy, nechali tam Kurdy a nechali tam další země, které tady mají svoje zájmy a skupiny.

Ponechali jednoho jediného silného hegemonu, protože předtím tam zase působily především Spojené státy a Rusko a všichni ostatní byli takzvaní přicmrndávači. Svým způsobem i Turecko. Ale najednou je tady Rusko jako jediný hegemon, na druhé straně Turecko, jeho donedávna zatím spojenec a pevná součást Severoatlantické aliance, a teď ke komu se kdo přimkne? Je otázka, nakolik ti, co spolupracovali s Američany, budou ochotni k dohodě s režimem Bašára Asada a jeho vládou. Zda budou skutečně ochotni fungovat jako spojenci, když dosud rozhádané skupiny nebyly schopny se nějakým způsobem domluvit, a jak se situace vyvine.

To je i má další otázka. Jak se podle vás bude situace vyvíjet a existuje riziko, že se konflikt z limitovaného území rozšíří dále?

Myslím, že si to nikdo nepřeje, dokonce ani Turecko. Turecko si to přeje ze všeho nejméně, protože v této oblasti si chce zajistit pokoj od Kurdů. Také mají zájem o oblast, kde Kurdové fungují, protože jsou tam poměrně bohaté zásoby ropy, voda a tak dále – tedy artikly vysoce ceněné nejen v této oblasti, ale po celém světě.

Zároveň musejí počítat s tím, že pokud se konflikt protáhne... nikdo nemá zájem, aby Turecko získalo silnou pozici, protože se jedná o otázku triády muslimských sil – Turecko, Saúdská Arábie a zájmy Íránu. Spojené státy vidí v dalekých horizontech, že všechny tyto islámské státy se postupně setřepou na jednu hromadu a obrátí se proti Rusům, kteří tam budou rušivým prvkem, pokud není skutečně prezident Putin geniálním šachistou. Jak se říká, jeho síly už do jisté míry ochably, a přestože hrál dosud na této šachovnici velmi geniálně, tak bude velmi obtížné, aby se z této situace dostal ven. Nemyslím, že by tohle vedlo k velkému konfliktu.

Dopadne to tak, že se Turecko s nějakým brbláním a zárukami stáhne zpátky za hranice a nechá tamní party, aby si to vyříkaly samy. Ale vyřídí si to s Kurdy. Kurdové ztratili šanci vytvořit si vlastní syrské Kosovo, kde by měli jakousi samostatnost a podobně, ale je dost možné, že dojde k určité dohodě v budoucnu, kdy může hrát velkou roli Rusko a může jít o jednu z cest, jak zklidnit celou situaci v regionu. Pokud vezmou věc skutečně do ruky Kurdové, kteří jsou stále poměrně silnou skupinou, tak si na území mohou udělat pořádek a mohou fungovat jako autonomní oblast v rámci Syrské republiky.